

Інноваційні підходи до організації праці керівників закладів дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти як менеджерів і лідерів освітніх організацій

**Мельник Н.А., к.п.н., проректор з
науково-методичної роботи РОІППО**

НАПРЯМИ ОСВІТНЬОЇ РЕФОРМИ

ЗОВНІШНЄ НЕЗАЛЕЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ

ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ

ДИТИНОЦЕНТРИЧНА ОСВІТА

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА

ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ

- **НОВИЙ ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ ПОЧАТКОВОЇ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ**
- **НОВІ ТА ОНОВЛЕНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ 5 – 9 КЛАСІВ, ПІДРУЧНИКИ**
- **ІНТЕГРОВАНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ УЧНІВ 10-11 КЛАСІВ**
- **КОМПЕТЕНТНІСНИЙ, ДІЯЛЬНІСНИЙ ТА ОСОБИСТІСНО ЗОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХОДИ В ОСВІТІ**

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

- Курс «Впевнений старт»
- Освітнє середовище, навчальні центри (мистецький, гри з кубиками, гри з піском і водою тощо)
- Технології і методики інклюзивного навчання
- Інтерактивні форми навчання (навчання в парах, в групах)
- Методика навчання «Шість цеглинок» (LEGO)

ПОЧАТКОВА ШКОЛА

- Проект нового Державного стандарту початкової загальної освіти (15.08.2017 схвалений Колегією МОН України).
- Пілотування нового Державного стандарту початкової загальної освіти.
- Проект «Пілотні початкові школи» (для вчителів іноземних мов).
- Підготовка та апробація змін до реформи початкової школи 2018 року.

РЕЛІЗАЦІЯ СТАНДАРТУ

- ▶ Про проведення всеукраїнського за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення початкової освіти в умовах реалізації нового Державного стандарту початкової ЗСО» на базі ЗНЗ 2017-2022 роки (наказ МОН № 1028 від 13.07.2017 року).
- ▶ Про проведення дослідно-експериментальної роботи «Дидактико-методичне і навчальне забезпечення реалізації концептуальних засад реформування початкової загальної освіти» на базі ЗНЗ Київської, Дніпропетровської та Чернігівської областей (Наказ МОН України від 15 липня 2017 року № 834).
- ▶ Про проведення дослідно-експериментальної роботи всеукраїнського рівня за темою «Змістовно-методичне забезпечення ціннісно орієнтованого інтегрованого навчання за програмою «Початкова школа: освіта для життя» на базі ЗНЗ міста Києва та Київського університету імені Бориса Грінченка» (Наказ МОН від 16 серпня 2017 року № 1180).
- ▶ Про проведення дослідно-експериментальної роботи всеукраїнського рівня за темою «Технологія навчання учнів початкової школи «Розумники (Smart Kids)» (Наказ МОН України від 30 серпня 2017 року № 1234).

ПОЧАТКОВА ОСВІТА

- Модельні програми
- Ранкові зустрічі
- Освітнє середовище, навчальні центри
- Інтегроване навчання
- Технології і методики інклюзивного навчання
- Інтерактивні форми навчання (навчання в парах, в групах)
- Методика навчання «Шість цеглинок» (LEGO)

Типова навчальна програма: короткий зміст

Модуль 1. Сучасний вчитель як провідник змін (2 дні, лютий)

- Концепція Нової української школи: територія змін.
- Нові ролі вчителя у контексті сучасних змін.
- Інноваційна діяльність вчителя в умовах реформування сучасної системи освіти.
- Психологічна готовність вчителя.
- Представлення дистанційного курсу.

Типова навчальна програма: короткий зміст

Модуль 2. Зміст початкової освіти у вимірі сьогодення (3 дні, березень)

- Державний стандарт початкової освіти: інноваційний характер, основні принципи.
- Освітні галузі. Інтегрований курс «Я досліджую світ».
- Модельні навчальні програми.
- Базовий, типовий, робочий навчальні плани.
- Планування орієнтоване на досягнення очікуваних результатів.

Типова навчальна програма: короткий зміст

Модуль 3. Інноваційні педагогічні технології (5 днів, червень)

- Інтегрований і діяльнісний підходи: тематичне планування.
- Організація ефективного і безпечного освітнього середовища: практика ранкових зустрічей, навчальні центри/освітні осередки, врахування багатоманітності в класі).
- Особливості оцінювання навчальних досягнень учнів.
- Педагогіка партнерства, співпраця з родинами.
- Інклюзивна освіта.

ОСНОВНА ШКОЛА

ОНОВЛЕНІ ПРОГРАМИ КОМПЕТЕНТІСНІ ЗАВДАННЯ НАСКРІЗНІ ЗМІСТОВІ ЛІНІЇ

*(спільні для всіх навчальних предметів, засіб інтеграції
навчального змісту)*

- ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК
- ГРОМАДЯНСЬКА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
- ЗДОРОВ'Я І БЕЗПЕКА
- ПІДПРИЄМЛИВІСТЬ ТА ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ

*Сайт ІМЗО – «Навчальні програми. Наскрізні змістові лінії» –
предмети – пояснювальна записка МОН України – активні посилання
до кожної змістової лінії на навчальний матеріал до тем*

СТАРША ШКОЛА

- Інтерактивні форми навчання
- Сучасні методики і технології навчання
- Інклюзивне навчання
- Інтегроване навчання:
 - «Природничі науки»
 - «Історія: Україна і світ»
 - «Правознавство. Громадянська освіта»

2018 - РІК НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

- **Створення нового освітнього простору** – 1млрд грн на обладнання для всіх перших класів в Україні (МОН надасть перелік необхідного обладнання).
- **Навчання вчителів** - підготовка тренерів для очних сесій з педагогами, обласний календар очних тренінгів; дистанційний курс; тренери фонду The LEGO Foundation – тренінг для тренерів, для педагогів (технологія навчання «Шість цеглинок»).
- **Упровадження сучасних технологій** - 54 млн грн на створення освітньої онлайн-платформи, обласний модельний центр для відпрацювання ефективних методик навчання з використанням ІКТ.

ДИТИНОЦЕНТРИЧНА ОСВІТА

- РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ «ВІД ПРЕДМЕТОЦЕНТРИЗМУ ДО ДИТИНОЦЕНТРИЗМУ»
- ЗМІЩЕННЯ АКЦЕНТІВ У МЕТІ НАВЧАННЯ, МЕХАНІЗМАХ ЇЇ ДОСЯГНЕННЯ ЗАСОБАМИ ПРЕДМЕТА (ГОЛОВНИМ Є УЧЕНЬ, ЯКИЙ НАВЧАЄТЬСЯ, А НЕ ПРЕДМЕТ, ЯКОМУ НАВЧАЮТЬ)
- ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, НАСКРІЗНИХ УМІНЬ
- РЕАЛІЗАЦІЯ ЧОТИРЬОХ НАСКРІЗНИХ ЗМІСТОВИХ ЛІНІЙ
- ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДИК, ТЕХНОЛОГІЙ, ІНТЕРАКТИВНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ

ГРАФІК РЕФОРМИ

Початкова
школа

2017-2018 н.р. - апробація нового Державного стандарту початкової загальної освіти в пілотних навчальних закладах.

2018-2019 н.р. – новий Державний стандарт початкової загальної освіти.

Базова
школа

2019 р. – новий Державний стандарт базової середньої освіти.

2020 - 2022 рр. – пілотування інноваційних методик, програм, навчальних ресурсів.

Профільна
школа

2019 р. – сформована мережа опорних закладів
2023 р. – новий Державний стандарт профільної освіти.

2025 р. – формування мережі закладів III рівня.
2027 р. – запуск профільної школи.

СТРАТЕГІЧНІ ЗАВДАННЯ

Створити систему управління закладом як цілісною організацією, відкритою соціальною системою

Формування стратегії розвитку закладу, визначення основних напрямів діяльності

Створення внутрішньої системи забезпечення якості освіти

Упровадження ІКТ у систему управління, дистанційних технологій та форм навчання

Формування власних освітніх програм

Модернізація системи науково-методичного супроводу, безперервного професійного розвитку фахівців

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОСВІТУ»

Стаття 1. Основні терміни та їх визначення

Освітній процес - система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей.

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОСВІТУ»

Стаття 26. Керівник закладу освіти

- ❑ організовує діяльність закладу освіти;
- ❑ вирішує питання фінансово-господарської діяльності;
- ❑ призначає на посаду та звільняє з посади працівників, визначає їх функціональні обов'язки;
- ❑ **забезпечує організацію освітнього процесу** та здійснення контролю за виконанням освітніх програм;
- ❑ **забезпечує функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти;**
- ❑ забезпечує умови для здійснення дієвого та відкритого громадського контролю за діяльністю закладу освіти;
- ❑ сприяє діяльності органів самоврядування.

УСТАНОВЧІ ДОКУМЕНТИ

- Переоформлення впродовж 5 років (підпункт 13 пункту 3 розділу XII ЗУ «Про освіту»)
- Викладення установчих документів у новій редакції (пункт 11 частини 1 ст. 15 ЗУ «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб підприємців та громадських формувань»)

СКЛАДОВІ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

(частина 2 ст. 41 ЗУ «Про освіту»)

- **внутрішня система забезпечення якості освіти;**
- **система зовнішнього забезпечення якості освіти;**
- **система забезпечення якості в діяльності органів управління та установ, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти.**

ВНУТРІШНЯ СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ (частина з ст. 41 Закону України «Про освіту»)

- стратегія (політика) та процедури забезпечення ЯО;
- система та механізми забезпечення академічної доброчесності;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педпрацівників;

ВНУТРІШНЯ СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ (частина з ст. 41 Закону України «Про освіту»)

- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівників;
- наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу;
- наявність інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти;
- створення інклюзивного освітнього середовища.

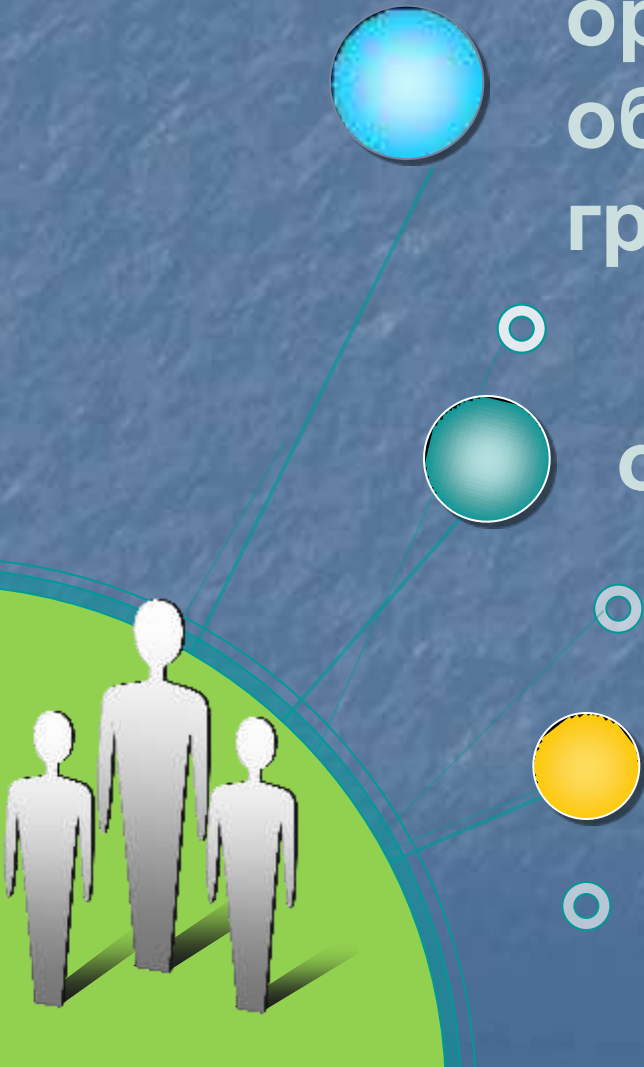
ВНУТРІШНЯ СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

(частина з статті 26 Закону України
«Про освіту»)

Функціонування внутрішньої системи
забезпечення якості освіти забезпечує
керівник закладу освіти в межах наданих йому
Законом повноважень

СУБ'ЄКТИ ОСВІТНЬОЇ РЕФОРМИ

органи управління освітою
об'єднаної територіальної
громади

освітній округ

опорний заклад

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОСВІТУ»

Педагогічна
рада

Загальні збори
(рада закладу
освіти)

Управління
опорним закладом

Наглядова
(пiклувальна)
рада

Батьківський
комітет

СУЧАСНЕ ЗАНЯТТЯ

- **цілі навчання** формулюються не з погляду педагога, як дидактичні (формувати, удосконалювати тощо), а з погляду учня/студента, як очікувані результати діяльності (учень/студент умітиме, зможе тощо). **Мета заняття** (як намір педагога): сприяти розвитку в учнів/студентів уміння..., формуванню таких ключових /предметних компетентностей...
- **сучасні методики і технології навчання**: інформаційна, проектно-дослідницька, модульна, критичного мислення, диференційованого, особистісно-орієнтованого, проблемного, кооперативного, змішаного навчання, хмарні технології тощо;
- залучати **електронні освітні ресурси**, Веб-квести, медійні джерела... Підручник втрачає роль основного навчального ресурсу і переходить у статус ресурсного мінімуму.

КОНСПЕКТ ЗАНЯТТЯ

Тема. А...

Мета: навчальна; розвивальна; виховна.

Тип. А...

Обладнання: а, а, а.

Хід заняття

1. Мотиваційний етап

- Забезпечення емоційної готовності до заняття.
- Актуалізація суб'єктного досвіду.
- Актуалізація знань.

2. Етап цілевизначення і планування

- Повідомлення теми.
- Визначення очікуваних результатів.
- Формулювання цілей.

3. Етап опрацювання навчального матеріалу

4. Рефлексивно-оцінювальний етап

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО ЗАНЯТТЯ

Цілі заняття:

1. Чи були забезпечені мотиваційна готовність і позитивний настрій?
2. Чи актуалізував педагог суб'єктний досвід учня/студента?
3. Наскільки конкретно були сформульовані цілі заняття?
4. Чи обговорювалися вони з учнями/студентами?
5. Чи мали учні/студенти можливість внести свої зміни і доповнення до пропонованого переліку цілей?
6. Чи стали цілі особистісно значущими для учнів/студентів?

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО ЗАНЯТТЯ

ФОРМИ СПІЛКУВАННЯ І РОБОТИ:

1. Чи був педагог толерантним у стосунках з учнями/студентами?
2. Яка форма спілкування переважала: монолог, діалог, полілог?
3. Які форми роботи переважали: фронтальна, індивідуальна, парна, групова, кооперативна?
4. Чи були запропоновані різні види завдань?
5. Які із завдань переважали: репродуктивні, частково-пошукові, дослідницькі, творчі?

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО ЗАНЯТТЯ

СПОСОБИ ДІЯЛЬНОСТІ:

1. Чи стимулював педагог учнів/студентів до самостійного їх вибору і форм виконання?
2. Чи виявлялися найбільш особистісно значущі способи навчальної діяльності учнів/студентів?
3. Чи враховувалися індивідуальні пізнавальні можливості учнів/студентів, темп навчання?
4. Чи надавалася допомога учням/студентам, які не встигають за темпом роботи інших?
5. Чи створювалася ситуація успіху на занятті?

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО ЗАНЯТТЯ

РЕФЛЕКСІЯ:

1. Чи проводилося оцінювання процесу виконання завдань?
2. Які форми для цього застосовувалися: самоконтроль, взаємооцінка, колективна думка, якісь інші?
3. Чи оцінював педагог оригінальність суджень, правильність та раціональність шляхів розв'язку проблем?
4. Чи набували учні/студенти навичок цілевизначення, планування, рефлексії, оцінювання?

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО ЗАНЯТТЯ

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ:

1. Чи диференціювалися домашні завдання, можливість їх вибору?
2. Чи аналізувалися домашні завдання?
3. Чи обговорював педагог з учнями/студентами підсумок заняття (що дізналися, що сподобалося, що ні, що хотілося б повторити на наступному занятті)?

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОСВІТУ»

Стаття 20. Інтегроване навчання

5. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування утворюють інтегровано-ресурсні центри з метою забезпечення реалізації права на освіту та психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами.

ОСВІТА ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

НОВІ ПОНЯТТЯ

- Індивідуальна програма розвитку
- Інтегративне навчання
- Інтегративне освітнє середовище
- Розумне пристосування
- Універсальний дизайн у сфері освіти

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОСВІТУ»

ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 20. Штатні розписи ЗЗСО

 3. До 1 вересня 2018 року забезпечити: створення **обласних ресурсних центрів** підтримки інклюзивної освіти, а також районних, міських (районних у містах) **інклюзивно-ресурсних центрів**, у тому числі в ОТГ, шляхом реорганізації існуючої мережі ПМПК.

 Кабінету Міністрів України упродовж трьох місяців з дня набрання чинності Законом України "Про освіту" затвердити Положення про ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти та інклюзивно-ресурсний центр».

ЯКІСНА ОСВІТА ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

УПРОДОВЖ 2018 РОКУ

- Проведення спеціалізованих тренінгів для учасників шкільних команд із теми «Інклюзивна освіта - рівень свідомості нації: досвід, перспективи, результати»
- Реалізація нового курсу із наставництва «Інклюзивний простір: практичні кроки»

МЕТОДИЧНА СЛУЖБА

Методичний супровід

Самоосвітня діяльність

НАПРЯМИ

- упровадження інтерактивних форм навчання дорослих;
- робота з обдарованою молоддю (олімпіади, конкурси, турніри, змагання тощо);
- упровадження інклюзивного навчання;
- участь у всеукраїнських та міжнародних проектах, програмах, виставках;
- здійснення експертизи навчальних програм, підручників;
- створення системи моніторингових досліджень;
- організація та проведення ЗНО.

ФОРМИ НАВЧАННЯ

- Школа наставництва та стажування
- Методичні об'єднання
- Школа молодого педагога
- Школа розвитку методичного активу
- Школа технологічної майстерності
- Мережеві творчі майстерні (за напрямками)
- Школа методичної майстерності
- Школа педагогічного досвіду
- Методичні студії, семінари
- Авторські творчі майстерні
- Навчальні тренінги

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОСВІТУ» , 1993

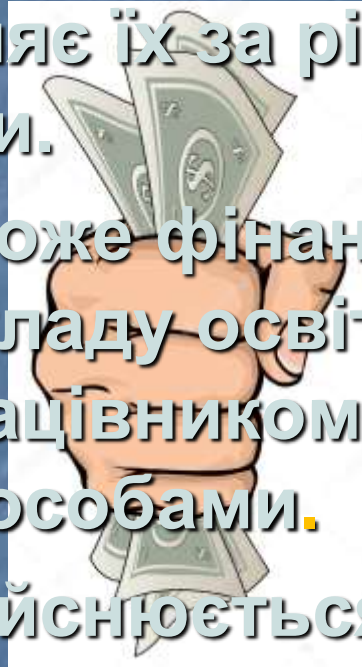
ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОСВІТУ», 2017

- Ст. 56. **Обов'язки...**
Постійно підвищувати...
- Ст. 57 **Держава гарантує...** належні умови ПК не рідше одного разу на 5 років.
- Ст. 59. **Професійний розвиток та ПК педагогічних працівників.**
 - За різними видами...
 - У закладах, що мають ліцензію, або акредитовану освітню програму.
 - В інших суб'єктів освіт. діяльності.
 - Вид, форму, суб'єкт, обирає працівник.
 - **Щорічне** підвищення кваліфікації
 - [кількість акад. год **не менше 150** впродовж п'яти років]

Порівняння систем підвищення кваліфікації

ФІНАНСУВАННЯ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

- **Ст. 59. п.5 аб.1.** Кошти отримує заклад освіти і розподіляє їх за рішенням педагогічної ради.

- п. 5 аб.2.** Може фінансуватись засновником закладу освіти, закладом освіти, педагогічним працівником, іншими фізичними та юридичними особами.
- **Ст.78. п.8** Здійснюється за кошти державного та місцевих бюджетів, в обсязі визначеному законодавством.

АТЕСТАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

4.7. Присвоєння кваліфікаційних категорій за результатами атестації здійснюється **послідовно**.

Педагогічні працівники, які в міжатестаційний період підготували переможців III етапу всеукраїнських або міжнародних учнівських та студентських олімпіад з базових навчальних предметів, ... мають наукові ступені, вчені або почесні звання, якщо їх діяльність за профілем збігається з наявним науковим ступенем, ученим (почесним) званням, **атестуються без додержання послідовності в присвоєнні кваліфікаційних категорій та строку проведення позачергової атестації**

(Типове положення про атестацію педагогічних працівників)

СЕРТИФІКАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

- **Сертифікація** - це зовнішнє оцінювання професійних компетентностей педагогічного працівника (з педагогіки та психології, практичних вмінь застосування сучасних методів і технологій навчання) **шляхом незалежного тестування та вивчення практичного досвіду роботи.**
- Сертифікація здійснюється на добровільних засадах.
- Процедуру сертифікації здійснюють спеціально уповноважені державою установи.
- Сертифікат є дійсним упродовж трьох років.

РЕЗЮМЕ

Будь-яких перехідних положень, які відтермінують запровадження в закладах освіти внутрішньої системи забезпечення якості освіти, Закон не містить, що вимагає від кожного керівника закладу освіти вже зараз організовувати розбудову такої системи.

